

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра соціально-гуманітарних і правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

Віктор КАРПЕНКО

«09» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ

Освітній рівень: другий (магістерський)

Галузь знань: 09 Біологія

Спеціальність: 091 Біологія та біохімія

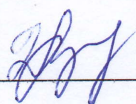
Освітня програма: Агробіологія

Факультет: плодоовочівництва, екології та захисту рослин

Умань – 2024

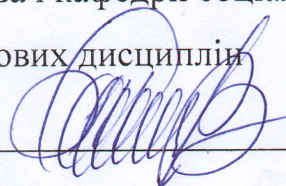
Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки» для здобувачів вищої освіти спеціальності 091 Біологія та біохімія освітньої програми Агробіологія. – Умань: Уманський національний університет садівництва, 2024. 19 с.

Розробник: Юлія СИТНИК, к. і. н.

 Юлія Ситник

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін
Протокол від 06 серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін

 Людмила МАШКОВСЬКА

«06» серпня 2024 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету плодоовочівництва, екології та захисту рослин

Протокол від 09 серпня 2024 року № 1

Голова Андрій ТЕРНАВСЬКИЙ

«09» серпня 2024 року

© УНУС, 2024 рік

© Ситник Ю.В., 2024 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: <u>09 Біологія</u>	Обов'язкова
	Спеціальність: <u>091 Біологія та біохімія</u>	
Модулів – 2	Освітній рівень: <u>другий (магістерський)</u>	Рік підготовки
Змістових модулів – 4		1-й
Загальна кількість годин – 90 год.		Семестр
		1-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 2	Освітня програма <u>Агробіологія</u>	14 год.
		Практичні, семінарські
		Лабораторні
		16 год.
		Самостійна робота
		60 год.
Вид контролю:		
	залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки» розроблена відповідно до «Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва», схваленого Вченою радою університету та затвердженого ректором від 11.07.2024 р.

Мета вивчення дисципліни. Фахівець аграрного профілю обов'язково повинен розуміти природу соціального функціонування. У зв'язку з цим, соціально-гуманітарні дисципліни, особливо філософія науки, яка є їхнім фундаментом, посідають одне з центральних місць у підготовці фахівця даного профілю. Окрім того, майбутній фахівець обов'язково повинен на базовому рівні володіти знаннями про світоглядні основи сучасної людини та її психологічні особливості, використовувати таке знання на практиці. У зв'язку з цим, філософія науки та інші, безпосередньо пов'язані з нею, дисципліни (культурологія, соціологія, політологія, психологія тощо) є необхідним теоретичним чинником входження молодшої людини до дорослого життя і професійної діяльності.

Завданнями вивчення дисципліни «Філософія науки» є формування у студентів теоретично-категоріального базису, який дозволить студенту самостійно осмислювати теоретичні тексти та свідомо ставитися до сучасної світоглядної проблематики.

У результаті вивчення дисципліни фахівець повинен знати:

- понятійно-категоріальний апарат філософії науки;
- предмет, метод, функції філософії науки;
- особливості та ключові аспекти гносеології, методології, логіки.

Підготовлений фахівець повинен уміти:

- вміти грамотно застосовувати понятійно-категоріальний апарат;
- поставити й аналізувати наукову проблему, застосовувати методи наукового пізнання, розрізняти основні методологічні принципи й підходи.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-наукової програми: дисципліна «Філософія науки» належить до обов'язкових дисциплін, має вагомe значення у структурно-логічній схемі підготовки фахівців і тісно пов'язана з іншими дисциплінами, зокрема: Історія та культура України, Логіка та критичне мислення, Політологія та іншими дисциплінами, знаннями яких студенти повинні оволодівати.

Вивчення навчальної дисципліни «Філософія науки» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Агробіологія» спеціальності 091 Біологія та біохімія галузі знань 09 Біологія (табл. 1).

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Філософія науки»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК03	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	ПР05	Аналізувати та оцінювати вплив досягнень біології на розвиток суспільства.
ЗК04	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	ПР04	Розв'язувати складні задачі в галузі біології, генерувати та оцінювати ідеї.

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Філософія науки», наведено в табл. 2, 3.

**Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною
«Філософія науки»**

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	Всеохоплюючі новітні знання та критичне осмислення проблем у сфері філософії науки, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи	лекція, практичне заняття, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, кейс-метод, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий модульний контроль
1.2	Обізнаність щодо основних сучасних інформаційних ресурсів з питань філософії науки		
2	Уміння/навички:		
2.1	Збирати, інтегрувати, обробляти, аналізувати та оцінювати філософсько-наукову інформацію з різних джерел (у тому числі із використанням інформаційно-комунікаційних технологій)	лекція, практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, кейс-метод, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2.2	Ідентифікувати практичні проблеми у сфері філософії науки та пропонувати заходи щодо їх вирішення		
3	Комунікація:		
3.1	Здатність доводити інформацію, проблеми та ідеї з питань філософії науки до фахівців та нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються.	практичне заняття, вирішення конкретних задач	участь у дискусії, усне опитування, підсумковий контроль
3.2	Здатність здійснювати ефективну усну та письмову комунікацію, у тому числі однією із мов міжнародного спілкування		
4	Відповідальність і автономія		
4.1	Творчі підходи до вирішення практичних та / або теоретичних проблем у галузі філософії науки	практичне заняття, дискусія, аналітична	представлення презентацій, виконання

4.2	Здатність планувати та організувати власну діяльність та досягати запланованих результатів з урахуванням наявних ресурсів та обмежень у часі	робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	аналітично-розрахункових робіт, виконання вирішених конкретних задач і ситуацій, підсумковий модульний контроль
4.3	Ініціативність та наполегливість, спрямовані на розв'язання практичних проблем у професійній діяльності та або у навчанні		

Таблиця 3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Філософія науки»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПР04	Розв'язувати складні задачі в галузі біології, генерувати та оцінювати ідеї	Лекція, практичне заняття, індивідуальні консультації, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, виконання командних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПР05	Аналізувати та оцінювати вплив досягнень біології на розвиток суспільства.	Інтерактивне заняття, практичне заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, виконання командних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1.

Модуль 1. Світоглядні, методологічні та історико-теоретичні основи філософського мислення

Тема 1. Філософія, її гуманістичний смисл та призначення

- Філософія як духовна форма комунікації. Поняття духовності. Комунікативність людського буття. Проблема співвідношення духу і матерії в історії філософії. Ідеалізм і матеріалізм. Творчість як основна характеристика філософського осягнення світу. Філософський плюралізм та його сутність. Структура і функції сучасного філософського знання.

- Філософія і світогляд. Світогляд як феномен духовного життя суспільства і особистості. Структура світогляду. Види світоглядних орієнтацій. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, філософсько-теоретичний.

- Філософія і наука. Історичний взаємозв'язок філософії і науки. Принципові відмінності сучасного філософського і наукового світопізнання. Світоглядне значення сучасної науки.

Тема 2. Філософія епох Античності, Середньовіччя і Відродження

- Періодизація та характерні риси античної філософії. Космоцентризм і логоцентризм. Давньогрецька досократівська натурфілософія. Досократівські школи: мілетська, ефеська, елейська, піфагорійська, атомістська. Класичний період: софісти, Сократ, Платон, Арістотель. Філософія елліністичного і римського періодів: епікуреїзм, стоїцизм, кініки і скептики.

- Середньовічна філософія. Ідейні джерела та основна проблематика християнської апологетики. Патристика. Основні принципи релігійно-філософського світогляду. Теоцентризм, креаціонізм, провіденціалізм, есхатологізм. Реалізм, номіналізм, концептуалізм у схоластичній філософії IX - XIII ст. Взаємовідношення віри і розуму в пізній схоластичності.

- Філософська думка епохи Відродження. Основні риси гуманістичного світогляду Ренесансу. Натурфілософія і пантеїзм М. Кузанського і Дж. Бруно. Соціальна філософія Н. Макіавеллі та Е. Роттердамського. Філософські погляди М. Монтеня.

Тема 3. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.

Філософія марксизму

- Особливості філософії Нового часу. Механіцизм і нове розуміння свободи. Емпіризм Ф. Бекона і раціоналізм Р. Декарта. Гносеологічні та соціально-політичні концепції Т. Гоббса і Дж. Локка. Раціоналістичні концепції Б. Спінози і Г.В. Лейбніца. Суб'єктивна гносеологія Д. Берклі і Д. Юма.

- Філософія французького Просвітництва. Раціоналізм як світоглідна спрямованість і методологія Просвітництва. Механістичний матеріалізм і сенсуалізм у поглядах філософів-просвітителів.

- Особливості німецької класичної філософії. «Коперніканський переворот» в гносеології І. Канта. Філософія діяльності Й.Г. Фіхте. Філософія тотожності Ф.В.Й. Шеллінга. Система і метод філософії Г.В.Ф. Гегеля. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.

- Марксистський матеріалізм. Гуманістичні тенденції філософії марксизму.

Тема 4. Філософія 19-20 століть

- Ірраціоналізм як нова духовна орієнтація філософського мислення.
- «Філософія життя». Волюнтаризм А. Шопенгауера. Концепція «надлюдини» у філософії Ф. Ніцше. Еволюція психоаналітичної філософії З. Фрейда. Інтуїтивізм А. Бергсона.
- Екзистенціальна філософія. Джерела сучасного екзистенціалізму. Феноменологічний метод М. Хайдеггера. Екзистенціалізм К. Ясперса. Проблема приреченості до свободи в філософії Ж.-П. Сартра. Проблема абсурдності людського буття у філософії А. Камю.
- Релігійна філософія неотомізму. Еволюціонізм Тейяра де Шардена. Релігійно-екзистенціальні погляди Г. Марселя.
- Філософські концепції позитивізму і прагматизму. Проблеми методології наукового пізнання в трансформаціях позитивізму, неопозитивізму, постпозитивізму. Концепція істини в філософії прагматизму.
- Філософія постмодернізму.

Модуль 2. Загально-філософська проблематика: актуальні виміри філософської фундаментальності

Тема 5. Філософська онтологія і гносеологія

- Онтологія як основа будь-якого філософствування. Основні категорії онтології. Буття і небуття. Форми буття. Модуси небуття. Співвідношення категорії буття, світ, дійсність, об'єктивна реальність, суб'єктивна реальність. Матерія. Рух. Простір і час. Соціальний час і простір.
- Основні завдання гносеології. Сутність і сенс пізнання. Суб'єкт, суб'єктивна природа пізнання. Класифікація суб'єктів і об'єктів пізнання. Види пізнання. Єдність чуттєвого і раціонального пізнання. Проблема істини.

Topic. 6. Philosophy of man and consciousness

- Historical and methodological-scientific varieties of anthropology. Philosophical anthropology, its tasks, functions and methods. Multidimensionality of the human phenomenon. Man as a unity of biological, mental and social. Fundamental human qualities: integrity, absolute value, universality and uniqueness.
- The main categories of phenomenology as a philosophical theory of consciousness. Definition and features of consciousness. The problem of consciousness in the history of philosophy. The structure of consciousness. Consciousness, language, communication. Consciousness and the unconscious. Properties of the ideal.

Тема 6. Філософія людини та свідомості

- Історичні і методологічно-наукові різновиди антропології. Філософська антропологія, її завдання, функції і методи. Багатовимірність феномену людини. Людина як єдність біологічного, психічного і соціального. Фундаментальні якості людини: цілісність, абсолютна цінність, універсальність і унікальність.
- Основні категорії феноменології як філософської теорії свідомості. Визначення та особливості свідомості. Проблема свідомості в історії філософії. Структура свідомості. Свідомість, мова, спілкування. Свідомість та несвідоме. Властивості ідеального.

Тема 7. Соціальна філософія та її предмет

- Основні засади філософського розуміння суспільства. Предмет, проблематика та загальні категорії соціальної філософії. Онтологія соціального. «Людина і суспільство» як

основна проблема соціальної філософії. Функції соціальної філософії.

- Форми організації суспільного буття. Суспільство та суспільні відносини. Елементарні складові суспільства. Соціальна стратифікація та мобільність. Малі та середні соціальні групи. Великі соціальні групи як основні суб'єкти суспільного розвитку.

Тема 8. Людина в середовищі культури і цивілізації

- Смыслжиттєві орієнтації людини як потенції культурного самоздійснення. Поняття культури. Формування уявлень про культуру в історії філософії. Гуманістична сутність феномену культури. Місце людини в культурному середовищі. Співвідношення «Я» - «Інший» як фундамент культурного здійснення особистості.

- Поняття цивілізації. Основні концепції цивілізаційного процесу. Структура цивілізації. Техніка як філософське поняття. Основні сфери технічності і цивілізованості сучасної людини. Глобальні проблеми сучасності.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
Лекції		Прак-тичні заняття	Лаб. заняття	Інд. р.	самостійна робота	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1.						
Світоглядні, методологічні та історико-теоретичні основи філософського						
Тема 1. Філософія, її гуманістичний смисл та призначення	11	2	2			7
Тема 2. Філософія епох Античності, Середньовіччя і Відродження	11	2	2			7
Тема 3. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія. Філософія марксизму	9	2	2			7
Тема 4. Філософія 19 - 20 століть	9	2	2			9
Разом за модулем 1	40	8	8			30
Модуль 2.						
Загально-філософська проблематика: актуальні виміри філософської фундаментальності						
Тема 5. Філософська онтологія і гносеологія	11	2	2			7
Тема 6**. Філософія людини та свідомості Topic 6. <i>Philosophy of man and consciousness</i>	11	2	2			7
Тема 7. Соціальна філософія та її предмет	13	1	2			7
Тема 8. Людина в середовищі культури і цивілізації	15	1	2			9
Разом за модулем 2	50	6	8	-		30
Усього годин	90	14	16			60

**тема викладається англійською мовою

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма
Змістовий модуль 1. Світоглядні, методологічні та історико-теоретичні основи філософського мислення		
1.	Тема 1. Філософія, її гуманістичний смисл та призначення	2
2.	Тема 2. Філософія епох Античності, Середньовіччя і	2
3.	Тема 3. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія. Філософія марксизму	2
4.	Тема 4. Філософія 19-20 століть	2
Змістовий модуль 2. Загально-філософська проблематика: актуальні виміри філософської фундаментальності		
5.	Тема 5. Філософська онтологія і гносеологія	2
6.	Topic 6. Philosophy of man and consciousness Тема 6. Філософія людини та свідомості	2
7.	Тема 7 . Соціальна філософія та її предмет	2
8.	Тема 8. Людина в середовищі культури і цивілізації	2
Разом		16

6. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма
1.	Тема 1. Філософія, її гуманістичний смисл та призначення	7
2.	Тема 2. Філософія епох Античності, Середньовіччя і Відродження	7
3.	Тема 3. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія. Філософія марксизму	7
4.	Тема 4. Філософія 19 - 20 століть	9
5.	Тема 5. Філософська онтологія і гносеологія	7
6.	**Тема 6. Філософія людини та свідомості	7
7.	Тема 7. Соціальна філософія та її предмет	7
8.	Тема 8. Людина в середовищі культури і цивілізації	9
Разом		60

**тема викладається англійською мовою

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В освітньому процесі використовуються наступні методи навчання: тематичні лекції; лабораторні заняття із вирішення професійно-орієнтованих задач; інтерактивні заняття; експрес контроль, індивідуальні заняття із підготовкою рефератів, презентацій; виконання лабораторних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, консультації з викладачем; самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище – Moodle (табл. 2).

Матеріали курсу «Філософія науки» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=2160>

В умовах дистанційної освіти проведення лекцій і лабораторних занять відбувається у форматі відеоконференцій. Для організації освітнього процесу використовуються такі технічні сервіси, як Zoom, Viber, Telegram, Moodle та електронна пошта.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) контроль.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань і вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання практичної роботи, згідно завдань для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання; результати захисту та оформлення практичної роботи; тестування за темою практичного заняття; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні теоретичних питань, що наведені до кожної теми; результати експрес-контролю тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування модуля. Тестування за темами та підсумковий модульний контроль проводиться у формі тестів, що містяться у курсі «Філософія науки» на платформі Moodle.

Повторне виконання модульних контрольних робіт на вищу кількість балів дозволяється, як виняток, з поважних причин за погодженням викладача, який викладає дисципліну, з дозволу декана факультету до початку підсумкового контролю (заліку).

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього лабораторного заняття. Час і порядок складання визначає викладач. У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. У такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів і підсумкового модульного контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних студентом на підсумковому контролі. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі модульні контролі, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною робочою програмою навчальної дисципліни.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку «FX», то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Студент,

допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, перездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю, виконати модульні контролі і скласти підсумковий контроль. Рейтинговий показник студента з навчальної дисципліни при цьому визначається за результатами повторного складання підсумкового контролю і не впливає на загальний рейтинг студента.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо).

Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (заліку) студент може набрати максимально 100 балів..

Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

Розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні дисципліни «Філософія науки»

Розподіл балів, які отримують студенти при формі контролю «залік»

Поточний (модульний) контроль									Тести	Разом
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
39					36					
	Т1	Т2	Т3	14	Т5	Т6	Т7	Т8	25	100
лаб.	5	5	5	4	4	4	4	4		
с.р.	5	5	5	5	5	5	5	5		

Поточний контроль.

Об'єктами *поточного контролю* знань студентів є активність і систематичність роботи на лабораторних заняттях, проходження тестування за темами, виконання завдань для самостійної роботи студентів.

При контролі на *лабораторних заняттях* оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; рівень оволодіння практичними навичками при виконанні лабораторного практикуму; оформлення результатів лабораторного практикуму; результати блицопитування.

Під час контролю виконання завдань для *самостійної роботи* оцінюванню підлягають: правильність і повнота врахування усіх складових завдання; обґрунтованість відповіді.

При контролі виконання *тестових завдань* за темами та *підсумкового модульного завдання* оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування тем навчальної дисципліни. Контроль проводиться у вигляді відповідей на тестові питання.

Максимальна сума балів поточного контролю з дисципліни «Філософія науки» – 100. Бали розподіляються наступним чином:

1. Систематичність та активність роботи на лабораторних заняттях оцінюється в 5 балів:

- а) відповідь з теоретичних питань, що стосуються теми лабораторної роботи / виконання лабораторної роботи – 1 - 4 бали;
- б) оформлення результатів лабораторного практикуму – 0,5-1 бал.

2. Тестування за темами навчальної дисципліни – 3 -5 балів (всього 25 балів).
 3. Виконання завдань для самостійної роботи студентів оцінюється в 1-5 бали:
 а) виконання завдань до лабораторної роботи – 0,5–1 бал;
 б) підготовка презентації – 0,5–1 бал.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Поліщук О.А. Філософія науки. Інструктивно-методичні матеріали для проведення лабораторних занять для студентів освітнього рівня «Магістр» спеціальності 091 Біологія та біохімія. Умань. 2024 р. 16 с.
2. Поліщук О.А. Філософія науки. Методичні вказівки та завдання для виконання самостійної роботи з дисципліни «Філософія науки» для студентів освітнього рівня «Магістр» спеціальності 091 Біологія та біохімія. Умань: Уманський національний університет садівництва, 2024 р. 11 с.

3. Електронний навчальний курс для навчальної дисципліни «Філософія науки» для здобувачів освітнього рівня «Магістр» спеціальності 091 Біологія та біохімія. <https://moodle.udau.edu.ua/>

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Філософія науки : підручник / за ред. І. С. Добронравової. Київ: Київський університет, 2018. 255 с.
2. Філософія науки: навч. посіб. / Петрук Н. К., Гапченко О. В., Левченко А. В. Хмельницький : ХНУ, 2018. 271 с.
3. Філософія науки: навчальний посібник/ Гоян І.М., Матвієнко І.С., Сторожук С.В.// за ред. С.В. Сторожук. 4-те видання, виправлене і доповнене. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2020. 420 с.
4. Філософія освіти і науки : навч. посіб. / В. П. Загороднюк [та ін.] ; [відп. ред.: В.П. Загороднюк, Л. І. Мозговий] Київ : Знання України, 2017. 347 с.
5. Штанько В. І. Філософія і методологія сучасної науки: підруч. для аспірантів усіх спец. Харків : ХНУРЕ, 2017. 177 с.
6. Семенюк Едуард Філософія сучасної науки і техніки : підручник / Едуард Семенюк, Володимир Мельник. Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с.
7. Ханстантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій / В.О. Ханстантинов. Миколаїв: МНАУ, 2017. 188 с.
8. Кузь О. М. Філософія науки : навчальний посібник / О. М. Кузь, В. Ф. Чешко. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
9. Філософські основи наукових досліджень. НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди. Київ: Інтерсервіс, 2019. 240 с.

Допоміжна:

1. Doichyk M, Doichyk O. The Idea of Dignity in Contemporary Scientific Discourse. Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Sciences, 2019. 2 (2). P. 3-12.
2. Doichyk M. Protestant view on Human Dignity from the perspective of Max Weber's methodological individualism: social potential. Релігія та Соціум: міжнародний часопис. 2018. № 1-2 (29-30). С. 71-77.
3. Doichyk M. Cultivating dignity in Jean-Jacques Rousseau's social-ethical conception: gender aspect / Maksym Doichyk // Вісник Прикарпатського університету. Філософські науки. – Івано-Франківськ: Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2018. – Випуск 21. – С.16-22.
4. Бергсон А. Творча еволюція. Філософія науки. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали. / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ, 2018. С. 133-175.
5. Білецький І. П. Філософія науки: Навч. посіб. / І. П. Білецький, О.М. Кузь, В.Ф. Чешко. Х. : ХНЕУ, 2005. 128с.
6. Вернадський В. Про науковий світогляд. Філософія науки. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали. / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ, 2018. С.279-290.
7. Возняк Т. Що є істина? Філософія науки. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали. / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ, 2018. С.197-202.

8. Гегель Г.В.Ф. Наука логіки. Філософія науки. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали. / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ, 2018. С. 77–89.
9. Гьофе О. Демократія в епоху глобалізації. К.: ППС, 2007. 436 с.
10. Добронравова І.С. Новітня філософія науки [Підручник для студ. філос. ф-тів ун-тів і аспірантів (для складання канд. іспиту з філософії та філософії науки)] / І.С. Добронравова, Т.М. Білоус, О.В. Комар. К.: Логос, 2009. 244с.
11. Етика науки: виклики сучасності [Текст] : монографія / [М. М. Кисельов та ін.] ; НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди. - Ніжин : Лисенко М.М. [вид.], 2014. - 246 с.
12. Заїченко Г. Постмодернізм: ключові ідеї Л. Вітгенштайна і Ж. Дерріда. Філософія науки. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали. / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ, 2018. С. 202–211.
13. Індустрія наукових знань. [Лук'янець В.С., Кравченко О.М., Мороз О.Я., Озадовська Л.В., Беличенко А.В., Остапенко Б.І]. Монографія – К.: УкрСіч, 2013. – 426 с.
14. Йонас Г. Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної К.: Лібра, 2001. 400 с.
15. Кант І. До вічного світу. Філософія науки. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали. / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ, 2018. С. 310-330.
16. Козловський П. Постмодерна культура: суспільно-культурні наслідки технічного розвитку. Філософія науки. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали. / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ, 2018. С. 218–228.
17. Копнін П. Логіка науки чи наука логіки? Філософія науки. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ, 2018. С. 47-50.
18. Кримський С. Зміст та функції природничо-наукової картини світу. Філософія науки. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали. / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ, 2018. С.211–218.
19. Леопольд О. Розвиток етики. Філософія науки. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ, 2018. С.301–310.
20. Максюта М.Є. Філософія науки [Навч. посіб. для підгот. магістрів в агр. вищих навч. закл. III-IV рівнів акредитації за усіма напрямками підгот.]. К.: Урожай, 2004. 418 с.
21. Петрушенко В. Л. Філософія і методологія науки: навч. посіб. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2016. 181 с.
22. Пікашова Т., Шашкова Л. Що є знання? Філософія науки. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ, 2018. С. 39–47.
23. Попович М. Наука шукає надійних фортець. Філософія науки. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали. / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ, 2018. С. 183–187.
24. Попович М. Прийняття істини як розуміння: аналіз і синтез. Філософія науки.

- Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І. С. Івано-Франківськ, 2018. С. 192–197.
25. Попович М. Прийняття істини. Філософія науки. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ, 2018. С. 187–192.
  26. Філософія науки / Philosophy of science. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 1. / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ, 2018. 495 с.
  27. Філософія науки / Philosophy of science. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ, 2018. 495 с.
  28. Філософія науки: навч. посіб. / Петрук Н. К., Гапченко О. В., Левченко А. В. Хмельницький : ХНУ, 2018. 271 с.
  29. Фірсова Л.В. Філософія науки [Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл.] /Л.В. Фірсова, І.П. Черних, Я.М. Білик; Л.В. Фірсова (ред.). Х. : ППВ «Нове слово», 2003. 335с.
  30. Шинкарук В. Діалектика: традиційний і нові підходи. Філософія науки. Навчальний посібник. 2-ге вид., виправлене та доповнене у двох частинах. Частина 2. Хрестоматійні матеріали / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ, 2018. С. 175-183.
  31. Штанько В. І. Філософія і методологія сучасної науки: підруч. для аспірантів усіх спец. Харків : ХНУРЕ, 2017. 177 с.

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ.

Бібліотека e-reading. URL: <http://www.e-reading.by/bookbytypes.php?type=17> Бібліотека royallib. URL: <https://royallib.com/>
Бібліотека Гумер. https://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/index_philos.php
Державна наукова установа «Книжкова палата України ім. Івана Федорова» <http://www.ukrbook.net>
Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
Національна парламентська бібліотека України <http://www.nplu.org/> Одеська національна наукова бібліотека <http://www.odnb.odessa>
Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г. Короленка <http://korolenko.kharkov.com>

13. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Філософія науки» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті.

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Філософія науки» або окремого її елемента в рамках академічного співробітництва з вищими навчальними закладами-партнерами на підставі договорів та угод здійснюється з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ECTS або з використанням системи оцінювання навчальних здобутків студентів, прийнятої у країні вищого навчального закладу-партнера, якщо в ній не передбачено застосування ECTS.

14. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У процесі навчання з дисципліни «Філософія науки», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету садівництва. При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діяннях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної не доброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

15. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2024/2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

1. Змінено структуру робочої програми згідно Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва, схваленого Вченою радою університету та затвердженого ректором від 11.07.2024 р.
2. Коригування у розподілі балів.
3. Оновлення переліку рекомендованої літератури.